

Eriko Malatesta: Demokracija i Anarhija (1924)

Podivljale diktatorske vlade u Italiji, Španiji i Rusiji, koje su stvorile toliku zavist i čežnju među stidljivim reakcionarnim partijama širom sveta, pružile su obespravljenoj "demokratiji" novu vrstu nevinosti. Zbog toga vidimo stvorenja potekla iz starog režima, dobro upoznata sa izopačenom umetnošću politike i odgovorna za represiju i masakre nad radničkom klasom. Kako se ponovo pojavljuju, i ne manjka im hrabrosti, predstavljaju sebe kao progresivne ljude, koji žele da u ime slobode donesu promene u bliskoj budućnosti. S obzirom na situaciju, mogli bi čak i da uspeju.

Ima šta da se kaže na kritike koje su upućene demokratiji od strane diktatorskih režima i na način na koji oni razotkrivaju poroke i laži demokratije. Sećam se anarhiste, Hermana Sandomirskog, boljševičkog saputnika sa kojim smo imali slatko-kiseo odnos za vreme Ženevske konferencije, koji je pokušao da uporedi Lenjina sa Bakunjinom, ni manje ni više. Sećam se kako je Sandomirski pokušao da odbrani ruski boljševički režim tako što je ubacio Kropotkina u dijalog da bi pokazao da demokratija nije najbolja forma društvene organizacije. Njegov rezon, kao Rusa, naveo me je na razmišljanje, i mislim da sam mu to i rekao, da je to rasuđivanje na nivou njegovih sunarodnika, koji su na proteste civilizovanog sveta kada je Car skidao, šibao i vešao žene, odgovarali da ako žene žele jednaka prava kao muškarci moraju takođe prihvatiti i jednake odgovornosti. Podržavaoci zatvora i vešala se sete prava žena samo kada to mogu da iskoriste kao izgovor za svoje sramne postupke. Zbog toga diktatori odbacuju demokratsku vladavinu samo kada otkriju da postoji način vladanja koji omogućava još više despotizma i tiranije.

Za mene nema sumnje da je i najgora demokratija uvek bolja, makar sa edukativne tačke gledišta, od najbolje diktature.

Naravno, demokratija, takozvana vladavina naroda, je laž – ali laž uvek pomalo obavezuje lažova i ograničava njegovu samovolju. Naravno “suvereni narod” je samo karikatura suverena, sa krunom i skiptrom od papira.

Ali verovati da si slobodan, čak iako nisi, je i dalje bolje nego kada znamo da smo robovi i prihvatiti robovlasništvo kao nešto neizbežno.

Demokratija je laž, to je ugnjetavanje i u stvarnosti to je vladavina oligarhija, tj. vladavina nekolicine u korist vladajuće klase. Ali i dalje se možemo boriti protiv demokratije u ime slobode i jednakosti, za razliku od onih koji hoće da je zamene nečim mnogo gorim.

Mi nismo demokrate, između ostalog jer demokratija pre ili kasnije dovodi do rata i diktature. Kao što ne podržavamo ni diktaturu jer budi želju za povratkom demokratiji i tako se čovečanstvo vrti u začaranom krugu između otvorene i brutalne tiranije i lažne slobode.

Dakle, mi proglašavamo rat diktaturi i demokratiji, ali šta želimo da stavimo na njihovo mesto?

Nisu sve demokrate kao gore opisani licemeri koji su više ili manje svesni da u ime naroda žele da dominiraju narodom, da ugnjetavaju i iskorišćavaju ljude.

Postoji dosta ljudi, posebno među mladim republikancima, koji ozbiljno veruju u demokratiju i na nju gledaju kao način da ostvari sloboda punog razvoja za sve. To su mladi ljudi koje želimo da izvedemo iz zablude, da im objasnimo da greše kada mešaju apstrakciju “narod” sa pravim, živim ljudima, muškarcima i ženama koji imaju različite potrebe, želje i često kontradiktorne težnje.

Nije nam namera da ovde ponavljamo našu kritiku parlamentarnog sistema, i svega što je smišljeno da bismo imali poslanike koji zaista predstavljaju volju naroda. Ta kritika je napokon

prihvaćena nakon 50 godina anarhističke propagande, čak je i ponovoljena dosta puta od strane pisaca koji ne podnose naše ideje (npr. *Politička Nauka* napisana od strane Senatora Getana Moske).

Ograničićemo sebe pozivanjem naših mlađih prijatelja da koriste bolju jezičku preciznost verujući da će oni i sami uvideti koliko su te fraze isprazne kada se jednom rasčlane.

Mi kažemo ne "vladavini naroda" jer to pretpostavlja nešto što nikad ne može da se desi, jedna ista želja i volja svih ljudi u državi.

Bliže je istini ako se kaže da je to "vladavina većine". To znači da postoji manjina koja će ili da se pobuni ili da se potčini volji drugih.

Ali naravno, nikad nije slučaj da se predstavnici većine uvek slažu oko svih pitanja i zbog toga je neophodno da ponovo dođe do sužavanja većine i ponovnog pribegavanja većinskom odlučivanju u novim okvirima, i dolazimo bliže istini "vlasti većine izabраниh, koju je izabrala većina birača".

To već počinje dosta da podseća na manjinsku vlast.

I kad bi neko uzeo u obzir način na koji se održavaju izbori, kako se političke partije i parlamentarne grupe formiraju i kako se zakoni izglasavaju i primenjuju, lako je razumeti ono što je već dokazano kroz istorijska iskustva: čak i najbolja demokratija je vladavina manjine koja nasilno nameće svoju volju i interese.

Stoga, oni koji stvarno žele "vladavinu naroda" u smislu da svako može da iskaže svoju volju, ideje i potrebe, moraju da osiguraju da niko, bilo manjina ili većina, ne može da vlada ostalima. Drugim rečima, mora se ukinuti vlast, u smislu svake organizacije zasnovane na prinudi, i zameniti je solobodnim organizovanjem utemeljenim na zajedničkim interesima i ciljevima.

Bilo bi veoma jednostavno kada bi svaka grupa ili individua živela u izolaciji, sama za sebe na svoj način, izražavajući sama sebe nezavisno od drugih, zadovoljavajući samostalno svoje materijalne i moralne potrebe. Ali to nije moguće, a i kada bi bilo to, ne bi bilo poželjno jer bi se čovečanstvo vratilo u varvarstvo i divljaštvo.

Ukoliko su odlučni da brane svoju autonomiju i svoju slobodu, onda svaka grupa ili individua mora da razume vezu solidarnosti koja ih vezuje sa ostatkom čovečanstva. Mora imati osećaj naklonosti i ljubavi prema drugim ljudima, da bi znali kako svojevoljno da podnesu žrtvu koja je nužna za život u zajednici i koja donosi najveću moguću korist za sve u svakoj situaciji – zarad najboljeg života svih ljudi u zajednici.

Ali iznad svega se mora osigurati da je ne bude moguće da se neko nametne i pokuša da nadjača većinu naroda pomoću materijalne sile.

Dozvolite nam da ukinemo žandarma, naoružanog čoveka koji služi tiranima i tako ćemo na jedan ili drugi način uspeti da dođemo do slobodnog dogovora, jer bez takvog dogovora, slobodnog ili prinudnog, nije moguće živeti.

Ali čak i slobodni dogovor će uvek biti od koristi onima koji su intelektualno i tehnički spremni. I zato preporučujemo našim prijateljima i onima koji nam zaista žele dobro, da se bave onim najurgentnijim problemima, onim problemima koji će morati da se rešavaju praktično onog istog dana kada ljudi zbace jaram i pobune se protiv ugnjetavanja.

Bibliografski podaci

Autor	Eriko Malatesta
Naslov	Democracy and Anarchy

Prevod	Aleksa Aksić
Lektura	Mirko Protić, Milena Stanić
Izdavač	Klasna solidarnost
Godina	2022.